

Vélemény

DÉNES
FERENC

SPORTKÖZGAZDÁSZ

NEKIK
MIÉRT SIKERÜL?

Mára mindössze nyolc ország válogatottja maradt talpon a 2014-es labdarúgó-világbajnokságon. Jó lenne tudni, nekik miért sikerült. A tényleges futballszakmai tényezők hátterében – nyilván csak jó csapat érhetne el a negyeddöntőt – szerintem az ország erőterének és futballkultúrájának egymást kiegészítő kombinációja húzódik meg, amit egyedi, véletlenszerű hatások tesznek teljessé.

Egy friss elemzés büszkén hirdeti: pénzzel nem lehet a diadalt megvásárolni, mivel a brazilt megelőző hat világbajnokság összesített mérkőzéseredményei semmilyen összefüggést nem mutatnak a gazdasági fejlettség mérésére közkeletűen használt mutatószámokkal. Ez jó hír, azt sugallja, hogy a világ bármelyik válogatottjából lehet bajnok. A rossz hír viszont az, hogy a sikert közvetlenül befolyásoló nem futballsajátos tényezők majd mindegyikét alapvetően határozza meg a lakosságszám, a gazdasági erő, a történelmi múlt stb. által kifeszített erőter. A válogatottban játszó játékosokat például hagyományosan az adott ország futballrendszere fedezi fel és képi elsődlegesen, és értelemszerűen van összefüggés a lakosságszám és a tehetségesen labdát rúgók száma, vagy a tehetség kibontakozása és a képzésre fordított összegek között (Brazília, Argentína, Németország, Franciaország). A „nem hagyományos” út a honosítás, amiben egyaránt lehet a történelmi – birodalmi, gyarmattartói – múlt a katalizátor, vagy a „kérő” gazdagsága meghatározó szempont (Belgium, Hollandia). A gazdagság, az erő azonban önmagában nem elég, futballkultúra is kell. Dél-Koreában és

Japánban például a múlt század végétől kezdve komoly erőfeszítéseket tesznek a labdarúgás fejlesztésére, és játékosokat látva a fociról tényleg tudnak is mindent, amit tankönyvekből tudni lehet. Csak a „vérükben” nincs meg az, ami egy olasz, egy brazil vagy egy magyar (igen, magyar!) srác fejében és lábában

Hajtóerő

„Egy ország társadalmi problémái éppen úgy lehetnek ösztönzők, mint teljesítményrontók, de sokat jelent a hazai pálya előnye is.”

benne van. Piazzákon, homokpartokon, grundokon lejátszott sok-sok évtizednyi kölyökmeccs kell ahhoz, hogy valakire átöröklődjön egy ötlet, megszülessen egy váratlan megoldás: megcsináljon például egy hátrahúzás cselet az öt és feles sarkán. („All right, Mr. Wright!”) A labdarúgás iránti érdeklődés is fontos szempont, amiben a futballmúlt mellett a stadion- és futballszolgáltatások – tehát újra a pénz – is egyre fontosabbá válnak az utóbbi két évtizedben.

De mi dönti el a sorrendet az egyszerre gazdag és nagy futballkultúrájú országok között, és mi a „meglepetéscsapatok” titka? A csapat felkészítése még a legtudományosabb felkészülés mellett is esetleges, az éppen aktuális forma – „a fiúk elkapják a fonalat” – felboríthatja a papírformát. Egy ország társadalmi problémái éppen úgy lehetnek ösztönzők, mint teljesítményrontók, de sokat jelent a hazai pálya előnye is, és nem csak arról van szó, hogy a rendező ország nagyobb eséllyel száll harcba a sikerért, tágabban is igaz: Brazília „hazai pálya” a dél-amerikaiaknak (például Kolumbiának is), és kevéssé az az európai csapatoknak.

Szerencsére mindezek tendenciák, a futball attól is szép, hogy tele van csodákkal. Kedvenc lúzerjeim már otthon készülnek az angol bajnokság nyitányára, míg a nagy közönségkedvenc Costa Rica a repülő hollandikat próbálja megfogni az elődöntőért. Minden lehetséges. Még az is, hogy egyszer nekünk is sikerül majd...